Облікова картка НДДКР

Державний обліковий номер: 0221U101790

Державний реєстраційний номер: 0116U002111

Відкрита

Дата реєстрації: 25-01-2021

1. Етапи виконання

Номер етапу: 2

Назва етапу: Аналіз та узагальнення результатів досліджень сучасного стану біорізноманіття гельмінтів та деяких груп інших паразитів хребетних тварин в залежності від ступеня антропогенної трансформації природних екосистем

Початок етапу: 01-2018

Закінчення етапу: 12-2020

Вид звітного документа: Остаточний звіт

2. Виконавець

Назва організації: Інститут зоології ім. І. І. Шмальгаузена Національної академії наук України

Код ЄДРПОУ/ІПН: 05416975

Підпорядкованість: Національна академія наук України

Адреса: вул. Богдана Хмельницького, буд. 15, м. Київ, Київська обл., 01030, Україна

Телефон: 380442351070

3. Власник результатів НДДКР (продукції)

Назва організації: Національна академія наук України

Код ЄДРПОУ/ІПН: 00019270

Адреса: вул. Володимирська, буд. 54, м. Київ, Київська обл., 01030, Україна

Підпорядкованість: Кабінет міністрів

Телефон: 380442350981

Телефон: 380442262341

Телефон: (044) 239-66-72

Телефон: NAS.gov.ua

E-mail: prez@nas.gov.ua

WWW: http://nas.gov.ua

4. Джерела та напрями фінансування

Підстава для проведення робіт: 34 - договір (замовлення) з центральним органом виконавчої влади, академією наук (головними розпорядниками бюджетних коштів на проведення НДДКР)

КПКВК: 6541030

Напрям фінансування: 2.1 - фундаментальні дослідження

Джерела фінансування

Джерело фінансування: 7713 - кошти держбюджету

Фактичний обсяг фінансування за звітний етап: 9486.619 тис. грн.

5. Науково-технічна робота

Назва роботи (укр)

Стан різноманіття гельмінтів та інших груп паразитів хребетних тварин, їх систематика та біологія в еталонних та антропогенно трансформованих екосистемах

Назва роботи (англ)

State of the diversity of helminths and groups of other parasites of vertebrate animals, their systematics and biology in standard and anthropogenically transformed ecosystems

Реферат (укр)

Досліджена структура паразитарних систем ссавців, птахів, рептилій, амфібій, промислових риб, деяких безхребетних, як проміжних хазяїв гельмінтів; вивчений вплив факторів зовнішнього середовища на стан різноманіття і структуру угруповань певних груп гельмінтів, а також життєвих циклів деяких з них та характеру взаємовідносин в системі паразит – хазяїн. Вивчено поширення, чисельність та основні параметри угруповань гельмінтів фонових груп амфібій та рептилій фауни України. При порівняльному аналізі виявлені достовірні подібності та відмінності у фауністичних комплексах та угрупованнях гельмінтів екологічно близьких видів хазяїв. Відмічено зміну складу фонових видів гельмінтів птахів Полісся та регіону Середнього Дніпра в порівнянні з 60-70-ми роками минулого сторіччя. Вивчено стан видового різноманіття гельмінтів та деяких інших груп паразитів свійських та диких ссавців з ряду різних типів еталонних та антропогенно трансформованих екосистем, визначена структура угруповань гельмінтів та досліджені зміни цієї структури в умовах різного ступеню антропогенного впливу на середовище. Встановлено, що інтегративний підхід (морфологічний та молекулярно-генетичний аналізи) до визначення видового складу гельмінтів навіть у добре досліджених видів-хазяїв демонструє зараження видами, що виявилися новими для науки і їх розповсюдження є набагато ширшим ніж було відомо раніше. Досліджено склад, та оновлено список паразитів риб Київського та Канівського водосховищ поблизу різнотипних рибогосподарських підприємств з вирощування цінних об’єктів аквакультури (осетрових, та форелевих видів риб). Глобальні процеси, які відбуваються в навколишньому середовищі сприяють поширенню нових та раніше відомих паразитарних та інфекційних хвороб тварин та людини в світі, що викликає необхідність моніторингу та контролю паразитів і патогенів хребетних тварин.

Реферат (англ)

The structure of the parasitic systems of mammals, birds, reptiles, amphibians, fish, some invertebrates as intermediate hosts of helminths was studied; the influence of environmental factors on the state of the diversity and structure of communities of certain groups of helminths, as well as the life cycles of some of them and the nature of relationships in the parasite-host system was investigated. The distribution, number and main parameters of helminth communities of common groups of amphibians and reptiles in Ukraine was studied. Comparative analysis revealed significant similarities and differences in faunistic complexes and groups of helminths of ecologically close host species. A change in the composition of the common species of bird helminths in Polissya and the Middle Dnieper region was recorded in comparison with the 60-70s of the XX century. The species diversity of helminths and other groups of parasites of domestic and wild mammals from different types of natural and anthropogenically transformed ecosystems was studied, the structure of helminth communities was identified, and changes in this structure were investigated under conditions of various degrees of anthropogenic impact on the environment. It was found that the integrative approach (morphological and molecular genetic analyzes) to the determination of the species composition of helminths, demonstrates infection of well-studied host species with new species, and their distribution is much wider than previously known. The composition of the fish parasites of the Kyiv and Kaniv reservoirs near different fishery enterprises for the cultivation of valuable aquaculture was investigated, the list of discovered parasite species was updated. Global processes that occur in the environment contribute to the expansion of new and previously known parasitic and infectious diseases of animals

and humans in the world, which necessitates monitoring and control of parasites and pathogens of vertebrates.

Індекс УДК: 576.89;591.69, 595.1:597/599:574

Коди тематичних рубрик НТІ: 34.33.23

6. Науково-технічна продукція (НТП)

НТП 1

Назва продукції (укр): Система визначення акантоцефал хребетних України, методика дегельмінтизації свійських коней при різних типах утримання, рекомендації оцінки угруповань паразитів цінних порід риб.

Назва продукції (англ): The system for determining Acanthocephala of vertebrates from Ukraine, the method of dehelmintization of domestic horses under various types of care and keeping, recommendations for estimations of the parasite communities of valuable fish species.

Очікувані результати: Друкована продукція (монографії, статті)

Галузь застосування: Паразитологія, іхтіологія

Опис продукції (укр): На основі узагальнення літературних та оригінальних даних розроблено систему визначення акантоцефал хребетних України. Встановлено залежність гельмінтофауни свійських коней від частоти дегельмінтизацій, сезону та способу утримання. Виявлено подібність структури угруповань паразитів цінних порід риб (осетрових та форелі) і коропових риб, що зустрічаються поблизу рибогосподарських підприємств.

Соціально-економічна спрямованість НТП: Підвищення ефективності ветеринарних заходів та ефективності боротьби з паразитами в риборозвідних господарствах.

Стадія завершеності НТП: Звіт по НДР

Впровадження НТП: Не впроваджено

Строки впровадження:

Виробник продукції: Інститут зоології ім. І.І. Шмальгаузена НАН України

Споживачі продукції:

Перспективні ринки:

Права інтелектуальної власності: В Україні

Форми та умови передачі продукції: Протокол прийняття та оцінки науково-дослідної роботи

7. Бібліографічний опис

Лисицына О. И. Фауна Украины. Т. 31. Акантоцефалы. К., Наукова думка, 2019. 223 с.

Medical Biology: Coursebook / V. M. Trokhymets, O. K. Voronina, T. A. Kuzmina, K. S. Afanasieva, M. V. Inomistova, V. Ye. Kalynovsky, I. A. Koseretska, V. Yu. Lavrinenko, Protsenko, S. R. Rushkovsky, A. V. Sivolob, I. M. Vareniuk, S. V. Melnychuk. Kyiv: SPH “Kyiv University”, 2019. 416 p.

Lisitsyna O.I., Kudlai O., Spraker T.R., Tkach V.V, Smales L.R., Kuzmina T.A. 2019. Morphological and molecular evidence for synonymy of Corynosoma obtuscens Lincicome, 1943 with Corynosoma australe Johnston, 1937 (Acanthocephala: Polymorphidae). Systematic Parasitology, 96: 95–110.

Achatz, T. J., I. Dmytrieva, Y. Kuzmin, V. V. Tkach. 2019. Phylogenetic position of Codonocephalus (Digenea, Diplostomoidea), a unique diplostomid with progenetic metacercariae. Journal of Parasitology, 105(5): 821–826.

Kuzmin Y., I. Dmytrieva, O. Marushchak, S. Morozov-Leonov, O. Oskyrko & O. Nekrasova. 2020. Helminth species and infracommunities in frogs Pelophylax ridibundus and P. esculentus (Amphibia: Ranidae) in northern Ukraine. Acta Parasitologica, 65(2): 341–353.

Prüter H., Franz M., Auls S., Czirják G. Á., Greben O., Greenwood A. D., Syrota Ya., Sitko J., Lisitsyna O., Krone O. 2018. Chronic

lead intoxication decreases intestinal helminth species richness and infection intensity in mallards (Anas platyrhynchos). Science of the Total Environment 644: 151–160.

Kuzmina, T.A., Zvegintsova, N.S., Yasynetska, N.S., Kharchenko, V.A. 2020. Anthelmintic resistance in strongylids (Nematoda: Strongylidae) parasitizing wild and domestic equids in the Askania Nova Biosphere Reserve, Ukraine. Annals of Parasitology, 66(1): 49–60. DOI: 10.17420/ap6601.237.

Greben O., Kudlai O., Kornyushin V. V. 2019. The intermediate hosts of Wardium cirrosa (Krabbe, 1869) Spassky, 1961 (Cestoda, Cyclophyllidea, Aploparaksidae) in Ukraine. Parasitology research, 118 (11): 3129-3137.

Kudlai O., Scholz T., Smit N. 2018. Trematoda. / Scholz T., Vanhove M.P.M., Smit N., Jayasundera Z. & Gelnar M. A. Guide to the Parasites of African Freshwater Fishes, ABC Taxa, 18: 245–268.

Slivinska K., Klich D., Yasynetska N., Żygowska 2020. The effects of seasonality and group size on fecal egg counts in wild Przewalski's horses (Equus ferus przewalskii, Poljakov, 1881) in the Chernobyl Exclusion Zone, Ukraine during 2014 – 2018. Helminthologia 57, 4, DOI 10.2478/helm-2020-0042.

8. Звітна документація

Кількість сторінок в звіті: 254

Мова звіту: Українська

Кількість файлів у звіті: 1

9. Заключні відомості

Перелік осіб-виконавців

Івасюк Юлія Сергіївна (д. б. н.)

Гребень Оксана Борисівна (д. б. н.)

Корнюшин Вадим Васильович (д. б. н., професор)

Кудлай Олена Сергіївна (к. б. н.)

Кузьмін Юрій Ігорович (д. б. н., с.д.)

Кузьміна Тетяна Анатоліївна (к. б. н., с.д.)

Лісіцина Ольга Іванівна (к. б. н., с.д.)

Лисенко Валентина Миколаївна

Лосєв Олександр Анатолійович (к. б. н.)

Малега Олександр Миронович

Сирота Ярослав Юрійович (к. б. н.)

Слівінська Катерина Андріївна (д. б. н.)

Соколова Олена Олександрівна

Яковлєв Єгор Борисович (к. б. н.)

Керівник організації:

Акімов Ігор Андрійович (д. б. н., професор)

Керівники роботи:

Харченко Віталій Олександрович (д. б. н.)

Керівник відділу реєстрації наукової діяльності УкрІНТЕІ

Юрченко Т.А.